

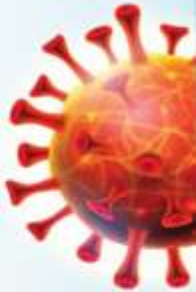
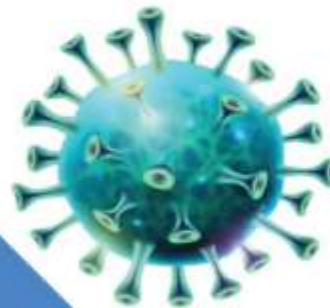
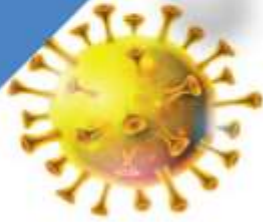

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری

کمیته سانس علمی تحقیقات کووید-۱۹
کمیته کشوری اپیدمیولوژی کووید-۱۹

تاریخ: ۵ تیر ۱۴۰۰

شماره برنامه: بیست و یکم

**CORONAVIRUS
COVID-19**

رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹
(Journal Watch)

با همکاری دانشگاه های علوم پزشکی کشور و فوکل پوینت های دانشگاهی پژوهش کووید-۱۹

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

فهرست مقالات منتخب در برنامه بیستم رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹		
شماره صفحه	عنوان	شماره مقاله
۳	چالش پیش روی هند در تلاش برای واکسیناسیون گسترده <i>India faces a challenge with its mass vaccination efforts</i>	۱
۵	مهار کننده نوتروفیل الاستاز (Sivelestat)، می تواند یک گزینه درمانی امیدوار کننده برای مدیریت آسیب حاد ریه/سندرم زجر تنفسی حاد یا انعقاد داخل عروقی منتشر در کووید-۱۹ باشد. <i>Neutrophil Elastase Inhibitor (Sivelestat), may be a Promising Therapeutic Option for Management of Acute Lung Injury/Acute Respiratory Distress Syndrome or Disseminated Intravascular Coagulation in COVID-19</i>	۲
۶	شیوع سرمی آنتی بادی SARS-CoV-2 در پرو جولای و آگوست ۲۰۲۰: یک مطالعه مبتنی بر جمعیت <i>Seroprevalence of anti-SARS-CoV-2 antibodies in Iquitos, Peru in July and August 2020: a population-based study</i>	۳
۸	آثار روحی و روانی پاندمی کووید ۱۹ بر جمعیت عمومی در مصر <i>Psychological Impacts of the COVID-19 Pandemic on the Public in Egypt</i>	۴
۱۰	سنجش موفقیت کمپین واکسن کووید-۱۹ ایالات متحده - زمان سرمایه گذاری و تقویت سیستم های اطلاعاتی ایمنسازی فرا رسیده است. <i>Measuring the Success of the US COVID-19 Vaccine Campaign—It's Time to Invest in and Strengthen Immunization Information Systems</i>	۵
۱۲	آیا بیماران مبتلا به اختلالات مصرف الکل در معرض خطر بیشتری برای عفونت کووید ۱۹ هستند؟ <i>Are Patients with Alcohol Use Disorders at Increased Risk for Covid-19 Infection?</i>	۶
۱۳	ورزش بدنی به عنوان ابزاری چند منظوره برای کووید-۱۹: آیا می توان از آن به عنوان یک استراتژی پیشگیری استفاده کرد؟ <i>Physical Exercise as a Multimodal Tool for COVID-19: Could It Be Used as a Preventive Strategy</i>	۷
۱۵	ارتباط هورمون های جنسی گردش خون با التهاب و شدت بیماری در بیماران مبتلا به کووید ۱۹ <i>Association of Circulating Sex Hormones with Inflammation and Disease Severity in Patients With COVID-19</i>	۸
۱۷	نشانه های اولین بار کووید-۱۹ در میان افرادی که در انگلیس و ایرلند شمالی دارو تزریقی می کنند و تأثیر آن بر دسترسی به خدمات بهداشتی و کاهش آسیب <i>Preliminary indications of the burden of COVID-19 among people who inject drugs in England and Northern Ireland and the impact on access to health and harm reduction services</i>	۹
۱۹	بقایای آنتی ژن ویروس SARS-CoV-2 در اندام های گوارشی و بافت کبد در ۵ بیمار بهبود یافته از کووید-۱۹ شناسایی شد. <i>Residual SARS- CoV-2 viral antigens detected in GI and hepatic tissues from five recovered patients with COVID-19</i>	۱۰

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

عنوان مقاله:

چالش پیش روی هند در تلاش برای واکسیناسیون گسترده

India faces a challenge with its mass vaccination efforts

پیام اصلی مقاله:

متاسفانه انجام واکسیناسیون، هنگام همه گیری این ویروس بسیار مسری، یک عامل گسترش دهنده بیماری بوده و باعث افزایش تعداد مبتلایان شده است، چرا که یکی از معضلات واکسیناسیون افراد بالای ۶۰ سال یا سنین بالا، ماندن در مکان های شلوغ واکسیناسیون است. از طرفی یک سری از این افراد به دلیل ترس از ورود به مکان های شلوغ واکسیناسیون، ترجیح میدهند در خانه بمانند و واکسن را تزریق نکنند که همین امر نیز در افزایش ریسک ابتلا این افراد به عفونت نقش دارد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>در آوریل ۲۰۲۱، هند بیش از ۴۸۰۰۰ مورد مرگ و بیش از ۹/۶ میلیون مورد جدید مبتلا به کووید-۱۹ ثبت نموده است. هند در ماه آوریل بیش از ۸۴ میلیون دوز واکسن تزریق کرد، که به طور متوسط ۲/۸ میلیون دوز واکسن در روز می باشد. در می ۲۰۲۱ بیش از ۱۸۴ میلیون دوز واکسن را در روز تزریق کردند. هند بعد از ایالات متحده آمریکا و چین، بیشترین میزان تزریق واکسن در روز در دنیا را دارد. متاسفانه اقدامات برای واکسیناسیون، در هنگام همه گیری این ویروس بسیار مسری، یک عامل گسترش دهنده بیماری می باشد و میتواند باعث افزایش تعداد مبتلایان گردد. از تاریخ ۶ می ۲۰۲۱ بیشتر از ۱۴۴۰۰۰ مرکز حداقل یک دوز واکسن تزریق کرده اند. با این حال طبق گزارشات ارائه شده در هند، کمتر از ۵٪ مراکز واکسیناسیون در هند که بیشتر در مناطق شهری هستند، بیش از ۵۰٪ دو دوز واکسن را تزریق کردند. این مناطق شهری، مانند بمبئی، دهلی، پونا و بنگالورو، مکان های اصلی افزایش ابتلا و مرگ و میر هستند. با تشویق رسانه ها برای واکسن زدن به ویژه برای افراد بالای ۶۰ سال که خطر بالایی دارند، تا ۱۹ می ۲۰۲۱ بیش از ۵۶.۶ میلیون دوز واکسن به افراد بالای ۶۰ سال تزریق شده است.</p> <p>نتیجه گیری: علی رغم واکسیناسیون ۶۳ درصد از کل جمعیت در ۱۵ می ۲۰۲۱ در هند، موارد بیشتری از ابتلا به کووید-۱۹ در هر یک میلیون نفر در این کشور گزارش داده است.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>هند باید فوراً مکان هایی برای واکسیناسیون در نظر بگیرد؛ مداخلات غیر دارویی اثبات شده مثل رعایت فاصله فیزیکی، استفاده از ماسک و ضد عفونی کننده ها باید در این مراکز کاملاً انجام شود، همچنین باید تعداد ثبت نام را به تعداد واکسن های که می توانند در روز تجویز شوند، محدود کند.</p>
لینک دانلود	<p>https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(21)00260-6/fulltext</p>

شناسنامه مقاله: نام مجله: (Lancet) زمان انتشار (June 2021) مسئول ترجمه مقاله: (دکتر مریم مرزبان عضو هیئت علمی دانشگاه

علوم پزشکی بوشهر، دانشجویان: زهرا تلخابی، زهرا جوکار) نوع مطالعه (Comment) ایمپکت فاکتور مجله (۲۱.۵۹۷)

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

عنوان مقاله:

مهار کننده نوتروفیل الاستاز (Sivelestat)، می تواند یک گزینه درمانی امیدوار کننده برای مدیریت آسیب حاد ریه/سندرم زجر تنفسی حاد یا انعقاد داخل عروقی منتشر در کووید-۱۹ باشد.

Neutrophil Elastase Inhibitor (Sivelestat), may be a Promising Therapeutic Option for Management of Acute Lung Injury/Acute Respiratory Distress Syndrome or Disseminated Intravascular Coagulation in COVID-19

کپی‌بام اصلی مقاله:

سیولستات، به عنوان مهار کننده انتخابی نوتروفیل الاستاز، برای اثرات درمانی احتمالی آن در برابر عفونت کووید-۱۹ ارزیابی نشده است. بر اساس اثرات مفید امیدوارکننده آن در عوارض زمینه ای کووید-۱۹، سیولستات می تواند به عنوان یک مدالیته امیدوار کننده برای مدیریت بهتر¹ ALI/ARDS یا انعقاد ناشی از کووید-۱۹ در نظر گرفته شود.

مشخصات	توضیحات
مهم‌ترین یافته‌ها و نتیجه‌گیری	این مطالعه به طور خلاصه اثرات سیولستات بر ALI/ARDS یا ARDS به همراه کوآگولوپاتی که هر دو به طور مکرر در بیماران مبتلا به کووید-۱۹ مشاهده می شوند، را نشان می دهد. اثرات محافظتی سیولستات در کاهش ALI/ARDS در چندین مدل از آسیب ریه توصیف شده است. در مدل‌های مختلف پیش بالینی و حیوانی، سیولستات نفوذ پذیری عروقی ریه، فشار شریان ریوی افزایش یافته ² (PAP)، نسبت وزن مرطوب به خشک بافت ریه و تعداد نوتروفیل‌ها را کاهش داده است. علاوه بر این، سیولستات باعث بهبود کلیرانس پاتوژن، کاهش فشار نسبی اکسیژن شریانی ³ (PaO ₂) و جلوگیری از هضم پروتئین سورفاکتانت D می شود. نتیجه‌گیری: بیماران کووید-۱۹ بیشتر در معرض حوادث ترومبوآمبولیک، از جمله انعقاد داخل عروقی منتشر ⁴ (DIC) هستند. مطالعات مختلف بر نقش نوتروفیل الاستاز در ایجاد DIC در بیماران مبتلا به ARDS و سپسیس تأکید کرده اند. نشان داده شده است که مهار نوتروفیل الاستاز توسط سیولستات، ALI را از طریق بهبود صدمات در اپیتلیوم آلوئولار و اندوتلیوم عروقی و همچنین معکوس کردن افزایش نفوذ پذیری عروقی با واسطه نوتروفیل، بهبود می بخشد.
توصیه‌های منتج از نتایج مطالعه	اعتقاد بر این است که آزمایش کارآیی احتمالی این روش درمانی در این گروه از بیماران می تواند در ایجاد استراتژی‌های جدید برای مبارزه با کووید-۱۹ کمک کند.
لینک دانلود	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jcpt.13251

شناسنامه مقاله: نام مجله: (Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics) زمان انتشار (August 2020)

مسئول ترجمه مقاله (دکتر راضیه آوان، هیئت علمی علوم پزشکی بیرجند) نوع مطالعه (Commentary) ایمپکت فاکتور مجله (۱.۸۳۳)

¹ Acute Lung Injury/ Acute Respiratory Distress Syndrome

² Pulmonary Artery Pressure

³ Partial pressure of arterial oxygen

⁴ Disseminated Intravascular Coagulation

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

عنوان مقاله:

شیوع سرمی آنتی بادی SARS-COV-2 در پرو در جولای و آگوست ۲۰۲۰: یک مطالعه مبتنی بر جمعیت

Seroprevalence of anti-SARS-CoV-2 antibodies in Iquitos, Peru in July and August 2020: a population-based study

پیام اصلی مقاله:

این مطالعه در یکی از شهرهای با بالاترین میزان شیوع سرمی انجام شده، به گونه ای که حد آستانه ایمنی جمعی یا گروهی که چیزی در حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد بوده را پشت سر گذاشته است. با این حال این میزان ایمنی نتوانسته در برابر موج دوم بیماری که واریانت خطرناک تری از بیماری بوده، مقاومت ایجاد کند.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>تشخیص آنتی بادی SARS-COV-2 در میان آدم هایی که در معرض خطر عفونت می باشند، هم برای تعیین آلودگی فرد در گذشته و هم برای تعیین وضعیت آسیب پذیری جمعیت جهت انتقال بیماری اهمیت دارد. همچنین در صورتیکه میزان شیوع آنتی بادی در جمعیت تعیین گردد، شدت انتقال بیماری در آینده در جامعه را میتوان تشخیص داد. لذا این مطالعه با هدف انتقال بیماری SARS-COV-2 در شهر Iquitos پرو در دو فاصله زمانی جولای و آگوست ۲۰۲۰ انجام گردید. در این مطالعه افراد از نظر سطح آنتی بادی IgM و IgG بررسی شدند. در نهایت ۷۱۶ نفر از سنین و جنس مختلف در مناطق متفاوت شهر وارد مطالعه شده اند. پرو به عنوان یکی از کشورهایی است که دارای بالاترین میزان مرگ و میر بعد از موج اول بیماری کووید-۱۹ در دنیا بوده است. نتایج این مطالعه نشان داد که میزان شیوع آنتی بادی SARS-CoV-IgG و IgM در جولای ۲۰۲۰، ۷۰ درصد بوده است. در این مطالعه میزان شیوع سرمی در میان کودکان و افراد جوان بالاتر از دوازده سال علی رغم محدودیت در تجمعات و بسته بودن مدارس بیشتر از افراد ۳۰ تا ۵۹ ساله بوده است. همچنین در مقایسه افراد جوان و سالمندان بالای ۶۰ سال، مطالعه کنونی نشان داده که میزان شیوع سرمی در افراد جوان همانند افراد سالمند بالا بوده است.</p> <p>نتیجه گیری: در این مطالعه نشان داد که تعداد وسیعی از ساکنین این شهر با کووید-۱۹ آلوده شده اند. با این حال، انتقال بیماری همچنان با سطح پایین تری ادامه داشته و وجود آنتی بادی و مقدار بالای شیوع سرمی نمیتواند باعث ممانعت در ایجاد موج دومی که توسط واریانت خطرناک تر و بروس ایجاد می شود، گردد.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>انجام واکسیناسیون عمومی با در نظر گرفتن رعایت مراقبت های لازم در ارتباط با کووید-۱۹</p>
لینک دانلود	<p>https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(21)00173-X/fulltext</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (The Lancet) زمان انتشار (May 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر مریم مرزبان هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر) نوع مطالعه (Original Article) ایمپکت فاکتور مجله (60.39)	

عنوان مقاله:

اثرات روحی - روانی پاندمی کووید ۱۹ بر جمعیت عمومی در مصر

Psychological Impacts of the COVID-19 Pandemic on the Public in Egypt

پیام اصلی مقاله:

مواجهه با اخبار کووید-۱۹ به میزان بیش از ۲ ساعت در روز و فقدان حمایت عاطفی از طرف جامعه و خانواده با شیوع بالای افسردگی، استرس و اضطراب در ارتباط است.

مشخصات	توضیحات
مهمترین یافته‌ها و نتیجه گیری	<p>هدف این مطالعه بررسی شیوع افسردگی، اضطراب، استرس و خواب ناکافی در میان جمعیت عمومی در مصر در طول پاندمی کووید-۱۹ می باشد. نمونه گیری از مشارکت کنندگان بین ۱۶ تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۰ انجام گرفت. پرسشنامه هایی در خصوص مشخصات اجتماعی- و بررسی ساعات خواب در هر روز و آشفتگی های روحی و روانی (افسردگی، اضطراب و استرس) افراد طراحی گردید. از میان ۱۶۲۹ مشارکت کننده، ۴۸/۱٪ سن کمتر یا مساوی ۳۰ سال داشتند، ۴۲/۴٪ مرد بوده و ۲۰٪ در بخش های مربوط به حوزه سلامت فعالیت داشتند. مشارکت کنندگان در این مطالعه شیوع بالایی از افسردگی (۶۷/۱٪) (ملازم تا متوسط - ۴۴/۶٪ و شدید و خیلی شدید - ۲۲/۵٪). اضطراب (۵۳/۵٪) (ملازم تا متوسط - ۳۰/۶٪ و شدید تا خیلی شدید - ۲۲/۹٪) استرس (۴۸/۸٪) (ملازم تا متوسط ۳۳/۸٪ و شدید تا خیلی شدید - ۱۵٪) و خواب ناکافی (کمتر از ۶ ساعت در روز) - ۲۳/۱٪ را گزارش کردند. جنسیت زن، مشاهده و یا خواندن اخبار کووید-۱۹ به میزان برابر یا بیش از ۲ ساعت در روز و فقدان حمایت عاطفی از طرف خانواده و جامعه با شیوع بالای افسردگی، اضطراب و استرس به شکل شدید تا خیلی شدید مرتبط بود. در مجموع آثار پاندمی کووید-۱۹ بر عموم مردم در مصر، بزرگ و چشمگیر بوده است. همچنین افرادی که در بخش های غیر سیستم سلامت کار می کردند نسبت به کسانی که در بخش سلامت کار می کردند موارد بیشتری از آشفتگی های روحی و روانی را نشان دادند. این مسئله می تواند به این دلیل باشد که کادر درمان و سلامت دانش بهتر و بالاتر و رویکرد مثبت تری نسبت به همه گیری در مقایسه با سایر مشاغل دارند.</p> <p>نتیجه گیری: زنان بیشتر در معرض آشفتگی های روحی و روانی هستند. همچنین تماشا و خواندن اخبار مربوط به کووید-۱۹ به مدت برابر و یا بیش از ۲ ساعت در روز با افزایش افسردگی، اضطراب و استرس در ارتباط است. مواجهه با شبکه های اجتماعی و فکر کردن در مورد پاندمی برای زمان های طولانی با افزایش میزان آشفتگی های روحی همراه بوده است.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>اطلاع رسانی صحیح با استفاده از اطلاعات دقیق و علمی به عموم مردم درباره پاندمی کووید-۱۹ و افزایش حمایت های اجتماعی از عموم مردم؛ همچنین آموزش و تشویق عموم به گذراندن اوقات فراغت خود به گونه ای که بیش از حد معمول در معرض اخبار منفی پاندمی قرار نگیرند، توصیه می گردد.</p>
لینک دانلود	<p>https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7429137/</p>
شناسنامه مقاله:	<p>نام مجله: (Community mental health journal) زمان انتشار (Aug 2020) مسئول ترجمه مقاله (دکتر مجتبی راستی، هیئت علمی پژوهشی و بیروس شناسی پزشکی، مرکز تحقیقات بیماری های عفونی و گرمسیری، علوم پزشکی جندی شاپور اهواز) نوع مطالعه (Original Article) ایمپکت فاکتور مجله (1.61)</p>

عنوان مقاله:

سنجش موفقیت کمپین واکسن کووید-۱۹ ایالات متحده- زمان سرمایه گذاری و تقویت سیستم های اطلاعاتی ایمنسازی فرا رسیده است.

Measuring the Success of the US COVID-19 Vaccine Campaign—It's Time to Invest in and Strengthen Immunization Information Systems

پیام اصلی مقاله:

برای ارزیابی پیشرفت در دستیابی به ایمنی گروهی، نیاز به برآورد دقیق و به موقع از پوشش واکسیناسیون می باشد. پایگاه اطلاعاتی "دریاچه داده"^۵ به منظور کنترل پوشش واکسیناسیون در سطح کشور و حصول اطمینان از اینکه دریافت کنندگان هر دو دوز لازم را دریافت می کنند، بوجود آمده است. در این مطالعه نواقص سیستم اطلاعات ایمن سازی ایالتی و محلی موجود (IIS)^۶ و نحوه تقویت آن مورد بررسی قرار میگیرد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>برای ارزیابی پیشرفت در دستیابی به ایمنی گروهی، نیاز به برآورد دقیق و به موقع از پوشش واکسیناسیون می باشد. مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری های ایالات متحده^۷ تحت عملیات Warp Speed، یک پایگاه داده تحت عنوان "دریاچه داده" ایجاد کرده است تا پوشش واکسن را در سطح کشور کنترل کند و اطمینان حاصل کند که دریافت کنندگان هر دو دوز لازم را دریافت می کنند. این دریاچه داده، جدا از سیستم های اطلاعات ایمن سازی ایالتی و محلی موجود (IIS) که داده های واکسن را در هر ۵۰ ایالت نگهداری می کند، مدیریت می شود. با افزایش کیفیت داده های سیستم اطلاعات ایمن سازی ایالتی و محلی موجود (IIS)، می توان نابرابری های بهداشتی را کاهش داد و ارزیابی های دقیق تری از فعالیت های واکسن انجام داد. با توجه به محدودیت های فعلی IIS، پایگاه دریاچه داده برنامه ریزی شده، می تواند یک چاره موقت برای برنامه واکسن کووید-۱۹ باشد. شاید بحث برانگیزترین جنبه دریاچه داده، طرح گنجانیدن شناسه ها (نام، جنس، تاریخ تولد، آدرس و نژاد/ قومیت) گیرندگان واکسن باشد. شناسه ها معمولاً در IIS ذخیره می شوند و به سازمان های فدرال گزارش نمی شوند. طبق نظر کمیته مشورتی در فعالیت های ایمن سازی^۸، IIS می تواند دوز مناسب واکسیناسیون را تشخیص دهد، یادآورهای واکسن های بعدی را اطلاع دهد، ائتلاف واکسن ها را به حداقل برساند، زمان صرف شده برای یافتن سوابق واکسیناسیون را کاهش دهد و کمپین های واکسن را ارزیابی کند. برای تقویت IIS.</p> <p>اولاً: باید کلیه سوابق واکسیناسیون، از جمله سوابق نوجوانان و بزرگسالان را دریافت کرد. در حالی که گزارش به IIS برای سوابق واکسیناسیون کودکان خردسال زیاد است (۹۶٪ در سال ۲۰۱۹)، اما برای نوجوانان و بزرگسالان کمتر است (۸۲٪ برای ۱۷-۱۱ سال و ۶۰٪ برای ۱۹ سال در ۲۰۱۹).</p>

⁵ data lake

⁶ Immunization information systems

⁷ US Centers for disease control and Prevention (CDC)

⁸ Advisory Committee on immunization Practices (ACIP)

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

<p>ثانیا: IIS به اطلاعات دموگرافیک کامل تری نیاز دارد. اطلاعاتی مثل نژاد / قومیت، شغل و نوع اقامت (به عنوان مثال افرادی که تحت مراقبت طولانی مدت هستند) برای سهولت در تزریق واکسن SARS-CoV-2 مورد نیاز است. درنگ در واکسیناسیون در جمعیت سیاه پوستان بیشتر است و اقلیت ها به طور نامتناسبی تحت تأثیر شیوع بیماری قرار گرفته اند. شناسایی شکاف های پوشش واکسیناسیون در گروه های قومی-نژادی برای کاهش چنین نابرابری هایی ضروری است.</p> <p>ثالثا: برای پشتیبانی از ارزیابی های دقیق تر، افزایش ارتباط بین IIS و EHR⁹ مورد نیاز است و در این صورت، اثربخشی کمپین واکسن افزایش می یابد.</p> <p>نتیجه گیری: برای تقویت IIS نیاز به اصلاح سیاست ها و افزایش بودجه می باشد. فعالیت هایی از قبیل استانداردسازی سیاست های محافظت از حریم خصوصی بیماران که در نهایت منجر به افزایش گزارش دهی به این سیستم اطلاعاتی گردد، ثبت و انتقال داده ها در تمام ایالات و شهرها و بهره گیری از فناوری ها برای ثبت بهتر اطلاعات مانند ادغام برنامه های تلفن های هوشمند با IIS، به صورتی که در کانادا انجام می شود.</p>	
<p>پزشکان، اپیدمیولوژیست ها و متخصصان بهداشت عمومی باید با استفاده از تریبونی که دارند، اهمیت IIS و دریاچه داده را به ویژه در طول همه گیری کووید-۱۹ بیان کنند. توصیه هایی که برای تقویت این سیستم اطلاعاتی ارائه گردید، موارد جدیدی نیستند ولی در حال حاضر فرصت مناسبی برای دستیابی به آن وجود دارد.</p>	توصیه های منتج از نتایج مطالعه
<p>https://ajph.aphapublications.org/doi/full/10.2105/AJPH.2021.306177</p>	لینک دانلود
<p>شناسنامه مقاله: نام مجله: (American Journal of Public Health) زمان انتشار (June 2021) مسئول ترجمه مقاله (یاسمن جعفری هیئت علمی علوم پزشکی خراسان شمالی) نوع مطالعه (Editorial) ایمپکت فاکتور مجله (۶.۴۶۴)</p>	

⁹ Electronic health record

عنوان مقاله:

آیا بیماران مبتلا به اختلالات مربوط به مصرف الکل در معرض خطر بیشتری برای عفونت کووید-۱۹ هستند؟
Are Patients With Alcohol Use Disorders at Increased Risk for Covid-19 Infection?

پیام اصلی مقاله:

مصرف الکل به طور قابل توجهی شانس ابتلا به عفونت های تنفسی ویروسی و مخصوصاً خطر ابتلا به عفونت کووید-۱۹ و ایجاد سندرم زجر تنفسی حاد را افزایش می دهد.

مشخصات	توضیحات
مهمترین یافته‌ها و نتیجه گیری	در دوران همه گیری کووید-۱۹ منابع اطلاعاتی به مانند مقالات از بالا رفتن میزان مصرف الکل بعلت افزایش احساس تنهایی، بیگانگی اجتماعی و افسردگی در بین افراد جامعه خبر می دهند. مطالعات نشان داده است که مصرف الکل تمام اجزای سیستم ایمنی بدن را تحت تأثیر قرار داده و باعث ایجاد استرس اکسیداتیو و اختلال در سیستم ایمنی بدن (هم ایمنی ذاتی و هم ایمنی اکتسابی) میشود. مصرف الکل عملکرد طبیعی NK cell ها را مختل کرده و فلور طبیعی سیستم تنفسی را نیز تغییر می دهد. بعلاوه اثرات پیش التهابی مصرف الکل بطور مزمن نقش عمده ای در ایجاد بیماری های ریه بازی می کند و ریسک سندرم زجر تنفسی را بالا می برد. همه این موارد باعث می شوند تا افراد مصرف کننده الکل بیشتر از سایرین در معرض خطر عفونت های باکتریایی و ویروسی از جمله کووید-۱۹ باشند. آنزیم ACE-2 به عنوان گیرنده ویروس کووید-۱۹ عمل می کند. مطالعات نشان داده که بین میزان مصرف الکل و میزان ACE-2 بدن بویژه در سیستم تنفس رابطه وجود دارد و فعالیت آنزیم ACE-2 در این افراد بیشتر است. در نتیجه مصرف الکل خطر ابتلا به عفونت کووید-۱۹ را افزایش می دهد. نتیجه گیری: افراد با سابقه مصرف الکل بیشتر از سایر افراد جامعه در معرض خطر ابتلا به کووید-۱۹ هستند.
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	در دوره مهم پاندمی کووید-۱۹ پزشکان و همه متخصصان بهداشت باید به طور گسترده انگیزه ایجاد کنند تا شهروندان الکل مصرف نکنند یا مصرف را محدود کنند (این امر بخصوص در بین سالمندان با سابقه بیماری های زمینه ای مثل دیابت، بیماری های قلبی، کبدی اهمیت دارد). لازم است در دوران همه گیری کووید-۱۹ برای کاهش میزان شیوع و همچنین جلوگیری از تشدید علائم ناشی از ابتلا به کووید-۱۹، به عدم مصرف الکل یا محدود نمودن آن توجه ویژه شود.
لینک دانلود	https://academic.oup.com/ajcp/article/55/4/344/5827422

شناسنامه مقاله: نام مجله: (Alcohol and Alcoholism) زمان انتشار (May 2020) تیم ترجمه مقاله: دکتر سید حمید میرحسینی (استادیار علوم اعصاب، مرکز تحقیقات اعتیاد و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد)، محمد محمدی (دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد) نوع مطالعه (Letter to Editor) ایمپکت فاکتور مجله (۲.۷۲)

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

۷

عنوان مقاله:

ورزش بدنی به عنوان ابزاری چند منظوره برای کووید-۱۹: آیا می توان از آن به عنوان یک استراتژی پیشگیری استفاده کرد؟

Physical Exercise as a Multimodal Tool for COVID-19: Could It Be Used as a Preventive Strategy

پیام اصلی مقاله:

تمرینات بدنی با تقویت سیستم ایمنی، کاهش عوامل التهابی و کاهش استرس اکسیداتیو، شیوع ویروس را کنترل می کند و می تواند نقش یک عامل پیشگیرانه در ابتلا به بیماری کووید-۱۹ را بازی کند.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>ثابت شده که تمرینات بدنی برای اکثر بیماری های مزمن و عفونت های میکروبی با مزایای پیشگیرانه و درمانی موثر همراه است، ورزش سیستم ایمنی را تقویت می کند و داری خواص ضد التهابی است. تمرینات بدنی می تواند یک ابزار مکمل مفید برای پیشگیری باشد و همچنین می تواند بهبودی را تسریع ، کیفیت زندگی را بهبود بو از بدن در برابر کووید-۱۹ محافظت کند. تمرینات ورزشی اثرات تنظیم کننده سیستم ایمنی را اعمال می کند، التهاب را تعدیل ، مسیرهای تولید نیتریک اکساید (NO) را تحریک و کنترل استرس اکسیداتیو را برقرار می کند. به نظر می رسد با افزایش پاسخ های ایمنوگلوبولین ها، ایمنی هومورال را بهبود می بخشد. ورزش ممکن است حتی تا حدی با اثر مخرب، اتصال کووید-۱۹ به گیرنده ECA2 را خنثی کند. تمرینات ورزشی می توانند مسیرهای سیگنالینگ ضد التهابی را فعال کنند. در این راستا، انتشار سیتوکین های ضد التهابی از انقباض عضله اسکلتی، افزایش سطح کورتیزول و پروستاگلاندین E2 در برابر TNF و IL-2 و افزایش بسیج زیرگروه های لکوسیت های تنظیم کننده سیستم ایمنی ممکن است در کاهش CRS در کووید-۱۹ موثر باشد. همچنین ممکن است مسیرهای جایگزین تولید NO را افزایش و تحریک eNO التهاب پس از بهبودی از کووید-۱۹ را کاهش دهد. کنترل استرس اکسیداتیو و تولید ROS که آسیب سلولی ایجاد می کند، با فعالیت بدنی توسط دو مکانیسم، مهار NF-κB و تحریک مسیرهای Nrf2 تعدیل می شود.</p> <p>نتیجه گیری: ورزش می تواند یک عامل مفید برای پیشگیری از ابتلا به کووید-۱۹ و درمان بهبود یافتگان از این بیماری باشد.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>در دوران اپیدمی بیماری کووید-۱۹، توصیه می شود افراد فعالیت فیزیکی با شدت متوسط در منزل یا محیط های سرپاز با رعایت پروتکل های بهداشتی را انجام دهند. همچنین بهبود یافتگان از بیماری کووید-۱۹ بعد از ترخیص از بیمارستان، با مشورت از پزشکان، زیر نظر متخصصان ورزشی تمرینات سبک هوازی را انجام دهند.</p>
لینک دانلود	<p>https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33212762</p>

شناسنامه مقاله: نام مجله: (Int J Environ Res Public Health) زمان انتشار (Nov 2020) مسئول ترجمه مقاله (دکتر میرزا حسین

نوروزی کمره، مرکز فیزیولوژی ورزش، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)) نوع مطالعه (Review) ایمپکت فاکتور مجله (۲.۸۴)

عنوان مقاله:

ارتباط هورمون های جنسی در گردش با التهاب و شدت بیماری در بیماران مبتلا به کووید-۱۹

Association of Circulating Sex Hormones with Inflammation and Disease Severity in Patients With COVID-19

پیام اصلی مقاله:

تغییرات ناگهانی در وضعیت جسمی با مهار ناگهانی محور هیپوتالاموس-هیپوفیز همراه است که می تواند منجر به کاهش برخی هورمونها مثل تستسترون گردد. گرچه تستسترون را نمی توان به عنوان یک بیومارکر مستقل در تعیین شدت کووید-۱۹ در نظر گرفت اما میزان تستسترون خون مردان در روز بستری و سه روز پس از آن با شدت بیماری و نیاز به درمان در بخش مراقبت های ویژه ارتباط معکوس دارد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>در این مطالعه کوهورت که به بررسی ۹۰ مرد و ۶۲ زن با میانگین سنی ۶۳ سال و با تشخیص ابتلا به کووید-۱۹ پرداخته شد، غلظت های سرمی استرادیول و تستسترون بصورت سریال تعیین گردیدند. افرادی که مبتلا به کووید-۱۹ خفیف و شدید بودند هر دو غلظت های سرمی پایه هورمون های آن ها اندازه گیری گردید. غلظت های استرادیول، تستسترون و فاکتور رشد شبه انسولینی با شدت بیماری در زنان ارتباط نداشتند اما عواملی مانند سن بالاتر و بیماری های همراه با شدت بیماری مرتبط بود. بر عکس، میزان تستسترون مردان در روز بستری و سه روز پس از آن با شدت بیماری و نیاز به درمان در بخش مراقبت های ویژه ارتباط معکوس داشت. غلظت سرمی تستسترون بصورت معکوس با اینترلوکین - ۶ ، آنتاگونیست گیرنده ۱- اینترلوکینی، پروتئین التهابی واکنش دهنده حاد C، فاکتور رشد هپاتوسیتی و اینترفرون گاما القا کننده پروتئین ۱۰ در ارتباط بود. آنالیز غنی سازی ژنی نشان داد که مسیر سیگنالینگ هورمونی در مورد CD14 و CD16 مونوسیتها در مردانی که نیازمند مراقبت در بخش های مراقبت ویژه بودند دچار بیش تنظیمی می باشد. غلظت های بالاتر استرادیول در هر دو جنس طی مدت بستری، با میزان بالاتری از مرگ و میر همراه بوده است. غلظت های استرادیول بصورت مثبتی با غلظت برخی سیتوکاینها در رابطه بود و بالعکس غلظت فاکتور رشد شبه انسولینی با غلظت برخی سایتوکاینها نسبت عکس داشت. البته این مطالعه تستسترون را به عنوان یک بیومارکر در تعیین شدت کووید-۱۹ معرفی می نماید ولی برای تعیین نقش کاهشی آن در شدت بیماری، نیاز به انجام کارآزمایی های بالینی است.</p> <p>نتیجه گیری: نتایج این مطالعه حاکی از ارتباط کاهش غلظت تستسترون و افزایش نسبت استرادیول به تستسترون در مردان مبتلا به کووید-۱۹ با شدت بیماری و التهاب، نیاز به مراقبت در بخش مراقبت های ویژه و مرگ و میر ناشی از آن طی مدت بستری در بیمارستان است.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>جهت کاهش شدت بیماری و کاهش نیاز به درمان در بخش مراقبت های ویژه و مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ در مردان، آنتاگونیزه کردن مسیر سیگنالینگ و استفاده از مکمل تستسترون ممکن است کمک کننده باشد.</p>
لینک دانلود	<p>doi:10.1001/jamanetworkopen.2021.11398</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (JAMA Network Open) زمان انتشار (May 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر رضا بیدکی هئیت علمی علوم پزشکی شهید صدوقی یزد) - دکتر سید حمید میرحسینی هئیت علمی علوم پزشکی شهید صدوقی یزد) نوع مطالعه (Original Article) ایمپکت فاکتور مجله (۵.۰۳)	

عنوان مقاله:

نشانه های اولین بار کووید-۱۹ در میان افرادی که در انگلیس و ایرلند شمالی - مواد تزریق می کنند و تأثیر آن بر دسترسی به خدمات بهداشتی و کاهش آسیب

Preliminary indications of the burden of COVID-19 among people who inject drugs in England and Northern Ireland and the impact on access to health and harm reduction services

پیام اصلی مقاله:

افرادی که مواد تزریق می کنند (PWID¹⁰) به طور بالقوه در برابر ویروس کووید-۱۹ آسیب پذیرتر هستند که این می تواند مواد روانگردان یا مواد مخدر باشد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>پیمایش UAM¹¹ یک تحقیق مقطعی و سالیانه است که از سال ۱۹۹۰ در سراسر انگلیس و ولز در حال اجرا است. افرادی که تاکنون داروهای روانگردان تزریق کرده بودند توسط سرویس های تخصصی مواد مخدر / الکل در انگلیس، ولز و ایرلند شمالی در پیمایش UAM به کار گرفته شدند. از ژوئن ۲۰۲۰، علاوه بر ارائه یک نمونه لکه خونی خشک و تکمیل پرسشنامه رفتاری UAM، از شرکت کنندگان خواسته شد تا یک پرسشنامه تقویت شده کووید-۱۹ را تکمیل کنند. داده های اولیه تا پایان ماه اکتبر ارائه شده و در صورت امکان با داده های پیمایش ۲۰۱۹ UAM مقایسه شد. بین ژوئن و اکتبر، ۲۸۸ PWID از انگلستان و ایرلند شمالی استخدام شدند. ۱۱٪ از PWID مبتلا به SARS-CoV-2 یا وجود علائم کووید-۱۹ را مثبت گزارش کردند. در ۱۵٪ افراد تزریق در سال ۲۰۲۰ بیشتر از سال ۲۰۱۹ بود. تزریق کوکائین در چهار هفته قبل، از ۱۷٪ به ۲۵٪ افزایش یافته بود. ۱۹٪ افراد از PWID مشکلات دسترسی به آزمایش HIV و هپاتیت و ۲۶٪ مشکل دسترسی به تجهیزات برای تزریق ایمن را گزارش کردند. بیش از یک سوم (۳۵٪) از شرکت کنندگان تکمیل کننده پرسشنامه پیشرفته گزارش کردند که دسترسی به خدمات مواد مخدر / الکل در سال ۲۰۲۰ دشوارتر از سال ۲۰۱۹ بوده است. ۲۶٪ نیز دسترسی به تجهیزات برای استفاده ایمن و یا تزریق مواد مخدر را گزارش کردند. همچنین مشکلات دسترسی به درمان دارویی جایگزین (۲۲٪)، سایر داروها و مراقبت های بهداشتی (۳۴٪) و نالوکسان (۱۵٪) نیز گزارش شد.</p> <p>نتیجه گیری: یافته های اولیه نشان می دهد که PWID به دلیل همه گیری کووید-۱۹ تأثیرات منفی بر سلامتی، رفتارها و دسترسی به خدمات کاهش آسیب، آزمایش و خدمات درمانی داشته است.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>برای درک تأثیر کووید-۱۹ در انتقال ویروس منتقله از طریق خون در این جمعیت و نابرابری های بهداشتی، نحوه ای دسترسی به خدمات مراقبتی و پیشگیرانه، نظارت مداوم از طریق تحقیقات لازم است.</p>
لینک دانلود	<p>https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S003335062100010X</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (Public Health) زمان انتشار (January 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر فرشته نژاددهباشی هیئت علمی مرکز تحقیقات سلولی - مولکولی علوم پزشکی جندی شاپور اهواز) نوع مطالعه (Short communication) ایمپکت فاکتور مجله (1.77)	

¹⁰ People who inject drugs

¹¹ Unlinked Anonymous Monitoring

عنوان مقاله:

بقایای آنتی ژن ویروس SARS-CoV-2 در اندام های گوارشی و بافت کبد در ۵ بیمار بهبود یافته از کووید-۱۹- شناسایی شد.

Residual SARS- CoV-2 viral antigens detected in GI and hepatic tissues from five recovered patients with COVID-19

پیام اصلی مقاله:

این مقاله گزارش داده است که با استفاده از روش ایمونوهیستوشیمی متداول، پروتئین نوکلئوکپسید (NP) در کلون، آپاندیس، ایلئوم، هموروئید، کبد، کیسه صفرا و غدد لنفاوی ۵ بیمار بهبود یافته از کووید-۱۹ شناسایی شده است.

مشخصات	توضیحات
مهمترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>در این مطالعه پس از دریافت بافت ها از بیماران، تمامی انواع بافت های بدست آمده حضور آنتی بادی های ویروسی را نشان دادند که این نشاندهنده درگیری گسترده در بافت های متعدد می باشد. نکته بارز در مورد بافت های کلون این است که آنتی بادی های ویروسی تنها در حفره مقعدی (colonic crypts) و پولیپ های نرمال و نه در بافت های نئوپلاست (neoplastic tissue) یافت شدند. نتایج مشابهی در اثر رنگ آمیزی منفی (negative staining) در تومورهای هیپاتوسلولار مشاهده شد. همچنین برای تشخیص پروتئین اسپایک (spike) ویروس SARS-CoV-2 و RNA ویروسی به ترتیب از روشهای ایمونوهیستوشیمی و RNAscope استفاده شده است. البته شایان ذکر است که RNA ویروسی در برخی از بافتهای بیماران شناسایی نشد که احتمالاً دلیل آن بالاتر بودن سرعت تخریب RNA در این بافتها در مقایسه با سرعت تخریب پروتئین و سایر فاکتورهای وابسته به پروتئین مانند شدت بیماری، زمان بهبودی و سرعت متابولیک زمینه ای می باشد. علاوه بر این، با انجام روشهای مذکور مشخص شد که برخی از سلول های حاوی ویروس SARS-CoV-2 با رسپتور ACE2 و CD68 موجود در سلول های کلون و کبد در یک مکان تجمع می یابند. این سلول ها احتمالاً از رده مونوسیت ها و سلول های کوپفر (Kupffer cells) ساکن کبد هستند. در این مطالعه همچنین، از روش تحریک پپتیدی (ex vivo) با بکارگیری مخلوطی از نوکلئوکپسید ویروسی، پروتئین های spike و غشایی و به دنبال آن روش فلوسایتومتری نیز استفاده شد و پس از تحریک سلولهای TCD4+ اختصاصی برای SARS-CoV-2 با خصوصیت CD38+Granzyme B+ از بافتهای تحریک شده جداسازی شد. قبلاً گروههای مطالعاتی متعددی این موضوع را مورد توجه قرار داده بودند که در بیمارانی که از کووید-۱۹ ضعیف بهبود می یابند، در برخی مواقع دارای تست مثبت از نمونه های حلقی و با نمونه های خلط هستند. این مطلب توجه را به این موضوع جلب می کند که شاید این باقیمانده های ویروسی مخازنی برای انتقال ویروس در افراد بهبود یافته فراهم کنند. در نهایت این مطالعه اولین گواه بر وجود باقیمانده های ویروسی در بافت های غیر ریوی در فاز نقاهت و تا ۶ ماه پس از بهبودی را فراهم می آورد.</p> <p>نتیجه گیری: با توجه به مشاهدات به نظر می رسد که همانگونه که پیش تر از این گزارش شده بود، احتمالاً ویروس SARS-CoV-2 ابتدا سلول های ایمنی را آلوده می کنند. استفاده از روش تحریک پپتیدی در این مطالعه نشان داد که سلول های T خاطره اختصاصی برای SARS-CoV-2 ممکن است هم از خون و هم بافت پس از گذشت زمان بدست آیند. همچنین با توجه به یافته های این مطالعه، نتایج منفی حاصل از تست به روش سواب (swab) نشان دهنده ی پاکسازی کامل ویروس از بدن نمی باشد.</p>

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

مطالعات بیشتری برای مقایسه شرایط محیطی بافت‌ها از لحاظ ایمنولوژی در زمان قبل و پس از عفونت برای تایید و اثبات اینکه سلول‌های ایمنی که در مجاورت آنتی ژن‌های ویروسی قرار دارند، حقیقتاً برای ویروس SARS-CoV-2 اختصاصی اند، ضروری به نظر می‌رسد.	توصیه‌های منتج از نتایج مطالعه
همچنین این مطالعه به دلیل مراحل فیکس کردن بلفت که منجر به ولپاشی ویروس می‌شود نمی‌تواند اثبات کند که آنتی ژن‌های یافت شده عفونت‌زا هستند یا خیر و توجه به این نکته در مطالعات آینده ضروری است.	
https://gut.bmj.com/content/early/2021/06/01/gutjnl-2021-324280	لینک دانلود
شناسنامه مقاله: نام مجله (BMJ Journals-GUT) زمان انتشار (May 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر افسون افشاری، هئیت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز) نوع مقاله (Letter) ایمپکت فاکتور مجله (۱۹/۸۱۹)	

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

شناسنامه برنامه هفته بیست و یکم رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

عنوان مستند	برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹
نوع مستند	گزارش
هدف از تهیه مستند	انتخاب مقالات مهم و به روز منتشر شده در ارتباط با موضوعات مهم روز کووید-۱۹، ترجمه و انتشار خلاصه آن‌ها در سطح کشور در راستای گردش اطلاعات و افزایش تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد
زیر نظر	دکتر فرید نجفی، معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
تهیه‌کننده	کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ کشور
ناظران	کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ کشور و فوکل پوینت‌های دانشگاهی پژوهش کووید-۱۹
مدیران برنامه	دکتر قباد مرادی، دکتر یوسف مرادی، دکتر سمانه اکبرپور، سحر ستوده
لیست همکاران اصلی	تیم غربالگری و انتخاب مقالات: دکتر هادی درویشی خضری، دکتر سعید خشنود، دکتر سیما بشارت، دکتر زهرا صنایی، دکتر نادره نادری، دکتر امیر عبدلی، دکتر مهسا رحیم زاده، دکتر گلنار رحیم زاده، دکتر حیدر محمدی، دکتر مهدی مقربی، دکتر مهران اسدی علی آبادی. تیم ترجمه مقالات: دکتر افسون افشاری، دکتر میرزا حسین نوروزی کمره، دکتر سید حمید میرحسینی، دکتر رضا بیدکی، دکتر مریم مرزبان، دکتر فرشته نژاددهباشی، محمد محمدی، دکتر راضیه آوان، دکتر یاسمین جعفری، زهرا تلخابی، زهرا جوکار. دکتر ندا ایزدی، سحر ستوده، دکتر بهنوش سلطانه‌محمدی، دکتر فرشید رضایی
ویراستار علمی برنامه	معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، معاونت‌های تحقیقات، پژوهش‌شکده‌ها، مراکز تحقیقاتی و پژوهشگران سراسر کشور
فهرست ذی‌نفعان	بررسی و تأیید توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
اقدامات لازم	آزاد
سطح دسترسی	دارای متن و جدول
مشخصات ظاهری	رصد مقالات، پاندمی کووید-۱۹
کلیدواژه	اول
نسخه ویرایش	۱۴۰۰/۰۴/۵
تاریخ تنظیم	تهران، شهرک قدس، خیابان سیمای ایران، بین فلامک و زرافشان، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، طبقه ۱۳. شماره تلفن: ۰۲۱-۸۱۴۵۵۱۹۷
تماس برای جزئیات بیشتر	